

Povodom 50-godišnjice smrti A. G. Matoša

Priradio: Prof. Ivo Visković

S mrkog tornja bat
broji pospan sat,
Blaga svjetlost sipi sa visina;
Kroz samoću muk,
Sve je tiši huk:
Željeznicu guta već daljina

A. G. Matoš, »Notturmo«,
1914, marta

U grkljanu rana, miris klora, krvava kanila,
krvava vata, povoj mlake krvi.
U sivoj mreni mozga, u žilama svima,
oblaci nesna, vonj karbola, kerpe dima;
i grkljan i tijelo, krevet, soba, sve pline u krvi,
u živicima i nepcu, u utrobi i mesu grizu crvi
i grizu, grizu, u jastuču prsta, u kucaju bila,
a rana kao škrga, nesvijest, krvava kanila,
mlaki lepet crnog polusnenog krila,
a tijelo je gnojna, crna, raskvarena žila.
U sukrvici grla staklena mala cijev,
kroz musavo staklo grgoće posmrtni pijev:
to Pjesnik umire i sluša gdje željeznica sopti u daljini.
A noć je mlačna. Nokturno prazne sobe u praznoj tišini.

A sve je oko Njega krčma. Stjeničava soba, graja sajma;
i to je život: stjeničave sobe, mlin mjenica i najma.
Sve kiseljkasto vonja i sve je crna, smradna, nečista pukotina,
a Pjesnik je tu putnik, prolaznik i popljuvana skotina.
I koja korist od srebrnih riječi kad više vrijedi srebrnjaka
stotina?

I koja korist od lepeta svilenih rečenica,
kad sve je krčma, graja sajma, mlin dugova i mjenica?
U oku sunčan odsjaj nebeskih oblačnih sjenica
u oku bližnjeg mržnja mutnih, maglenih zjenica,
a sve je stjeničava soba s vonjem stjenica.

Uznemireni obraz u odrazu ogledala, strano, mračno,
bolećivo lice

sa svijjećom u ruci. Nemir svijetlih pruga
u dubljini sobe. U mozgu sunčane livade, miris rosnoga luga,
a oko Njega tmina i glupost crna, crna kao kuga . . .

Ovdje smrde štampana slova kao otvorene jame!
Ovo je zemlja Kbuena bana i madžarske tame,
gdje pjesma ko svijeća na crnom vjetru tinja
u ogromnoj rupi bez svjetla, međ lancima madarskih šinja . . .
Iza pjesničkih leda nakaze, priviđenja tmurna,
o, trajanje strašno sablasnog nokturna!

Oganj liže kroz grkljan ko iz krvava grotla,
kuba se tijelo u pari bolesnog kotla,
kulja krvava vrpca po platnu mokre ponjave.
Ura na zvoniku. Odjek zvonjave.
U cjevčici gnojnoj hropac, glas opijela,
na stijeni sjena sjene: sjen raspela.
Pokoj tijelu ovog krvavog Tijela.

Miroslav KRLEŽA

Moze

Modro, sivo i zeleno si,
Uvečer crveno.
Sve boje izmijeniš!
Noću si crno.
Ti vičeš i hučiš,
Pjeniš se i ljuljaš,
Ti spavaš i šutiš.
More! Znaš izmučiti čovjeka!
Znaš ga daviti, dražiti, braniti.
Čovjek se u tebi odmara,
More! Vole te ljudi!
Ti si veliko i široko,
Poslušno, podmuklo
Ludo i strašno.
Ti si sve!
More! Svaki te dan gledamo,
A siti te nikada nijesmo,
Tajno modrine duboke!

Mian